

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Szkole Podstawowej im. Mieczysława Wieczorka

w Olszanie

WSTĘP

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego został opracowany na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego oraz na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z 2022 r. poz. 655, 1079, 1116, 1383, 1700, 1730) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r (poz.325).

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) zakłada charakter systemowy, realizację preorientacji zawodowej - uczniowie klas „O”, orientacji zawodowej - uczniowie klas I - VI oraz doradztwa zawodowego - uczniowie klasy VII. Przy zaangażowaniu wychowawców i specjalistów ma wspierać uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjno - zawodowych, przygotować uczniów do umiejętności poznawania siebie, swoich mocnych stron, umiejętności, zdolności, zainteresowań oraz rodziców, aby nie czuli się osamotnieni i zagubieni w towarzystwie swoich dzieciom w drodze do ich kariery.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Dla działań tych – zaplanowanych na cały cykl kształcenia – zostają określone adresaci, realizatorzy oraz partnerzy. Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

1. Ocena zapotrzebowania na WSDZ w szkole podstawowej

Współczesny rynek pracy charakteryzuje się ciągłymi zmianami. Sytuacja społeczno - ekonomiczna w Polsce, stawia przed ludźmi duże wyzwania. Globalizacja gospodarki, postęp informatyczny, wzrastająca ilość informacji dotycząca zawodów, dróg kształcenia, zmieniającej się stopy bezrobocia, powoduje trudności w przystosowaniu się do tych zmian. Podejmowane decyzje nabierają szczególnego znaczenia. Młody człowiek powinien być przygotowany do funkcjonowania w nowej rzeczywistości, gotowy do podnoszenia swoich kwalifikacji, ustawicznego doksztalcania się, zdobywania nowych umiejętności przydatnych w podejmowaniu decyzji edukacyjno - zawodowych. Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Sprawnie funkcjonujący system doradztwa zawodowego dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego daje efekt synergii. Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

2. Założenia i cele WSDZ

- Celem preorientacji zawodowej w **przedszkolu** jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzenie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
- Celem orientacji zawodowej w **klasach I–III** jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- Celem orientacji zawodowej w **klasach IV–VI** jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami

i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

- Celem doradztwa zawodowego w **klasie VII** szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

REALIZOWANE TREŚCI PROGRAMOWE DORADZTWA ZAWODOWEGO

OBSZAR 1 Poznanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

OBSZAR 2 Świat zawodów i rynek pracy, m. in. : poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

OBSZAR 3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m. in. : znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

OBSZAR 4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych, m. in. : planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobycia doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowiącym sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia. Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy. Duży wpływ mają cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki.

3. Działania związane z doradztwem zawodowym.

a) kierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- -zawodowych; pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klasy VII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych.

b) kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

b) kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

4. Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

a) podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;

b) podczas:

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – między innymi na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);

c) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

5. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym.

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy).

a) zakres działań z obszaru doradztwa dla poszczególnych osób.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów.
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia; organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

6. Sojusznicy – sieć współpracy.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkoły stanowi:

- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- biblioteka pedagogiczna,
- urząd pracy,

- organizacje pozarządowe,
- ośrodek doskonalenia nauczycieli,

Należy dodać, że szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

7. Przewidywane efekty

- dla uczniów i rodziców:** Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców. Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe. Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów. Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy. Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci
- dla szkoły:** Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji. Lepsze wyniki edukacyjne uczniów. Zwiększenie konkurencyjności szkoły. Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.
- dla środowiska lokalnego:** Zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę średnią. Promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy

7. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz harmonogram działań są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Ewaluacja przeprowadzana jest co roku. Doradca zawodowy sporządza sprawozdanie na podstawie ankiety ewaluacyjnej lub rozmowy z uczniami. Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

Harmonogram działań w roku szkolnym 2023/2024

Szkoła Podstawowa im. Mieczysława Wieczorka w Olszanie

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Rodzaj aktywności	Osoba odpowiedzialna
1	Zapoznanie rady pedagogicznej z planem WSDZ na rok szk. 2023/2024	wrzesień	Rada pedagogiczna	Dyrektor szkoły
2	Realizacja zagadnień dotyczących doradztwa zawodowego	wrzesień/czerwiec	Zajęcia lekcyjne	Wychowawcy klas
3	Poznanie zawodów w swojej okolicy	cały rok szkolny	Udział uczniów w wycieczkach organizowanych do różnych instytucji, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	Wychowawcy klas
4	Diagnozowanie mocnych stron, uzdolnień, potrzeb i predyspozycji uczniów	cały rok szkolny	Testy dostępne w internecie	Doradca zawodowy wychowawcy klas
5	Prowadzenie indywidualnych spotkań oraz warsztatów grupowych z doradztwa zawodowego	I semestr roku szkolnego 2023/2024	Spotkania, warsztaty	Doradca zawodowy
6	Organizowanie porad, konsultacji dla uczniów, rodziców, nauczycieli	cały rok szkolny	Według potrzeb	Doradca zawodowy

7	Informacja o założeniach i celach poradnictwa zawodowego, przekazywanie podstawowych informacji dotyczących kształcenia zawodowego	cały rok szkolny	Zakładka na stronie internetowej szkoły	Doradca Zawodowy
8	Organizowanie szkolnych targów edukacyjno - zawodowych	luty	Targi edukacyjne	Doradca zawodowy
9	Organizowanie spotkań z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	maj/czerwiec	spotkania	Pedagog, wychowawcy, doradca zawodowy
10	Monitorowanie na bieżąco realizacji zajęć	cały rok szkolny		Doradca zawodowy
11	Ewaluacja dotycząca realizacji WSDZ	czerwiec	Rozmowy, dyskusje	Doradca zawodowy

ZAKOŃCZENIE

Doradztwo ma być „WPLECIONE” we wszystkie przedmioty. Wszyscy nauczyciele na swoich lekcjach powinni realizować zagadnienia związane z doradztwem zawodowym. Uczeń musi wiedzieć, po co się uczy. Trzeba uczniom mówić wyraźnie (nie myśleć, że się domyślą), po co uczą się konkretnego przedmiotu szkolnego, jak może się on przydać w codziennym życiu oraz w karierze zawodowej. Również po każdej lekcji uczeń powinien mieć świadomość, że kiedyś umiejętności i wiedza wyniesione z tej lekcji przydadzą mu się w życiu, także zawodowym.